
Banky a bankovní systém

Teoretická východiska

1. Jaká je základní definice banky?
 2. Jaké jsou tři základní definiční znaky CB?
 3. Poukažte na zásady činnosti centrální banky.
 4. Jaké existují rozdíly mezi CB?
 5. Jak se dělí funkce CB? Jednotlivé funkce vysvětlete.
 6. Prezentujte nástroje měnové politiky ČNB.
 7. Jaké typy bank znáte? Charakterizujte jejich činnost.
-

1. Jaká je základní definice banky?

- *Banka je finanční institucí, která přijímá vklady a poskytuje úvěry.*
- *Bankami se pro účely zákona rozumějí právnické osoby se sídlem v České republice, založené jako akciová společnost, které přijímají vklady od veřejnosti a poskytují úvěry, a které k výkonu činností mají bankovní licenci.*
- *Pro účely zákona se rozumí vkladem svěřené peněžní prostředky, které představují závazek vůči vkladateli na jejich výplatu.*
- *Úvěrem v jakékoliv formě se rozumí dočasně poskytnuté peněžní prostředky.*

2. Jaké jsou tři základní definiční znaky CB?

- ***Centrální banka a její tři základní definiční znaky:***
 - *emisní monopol na hotovostní peníze,*
 - *provádění měnové politiky,*
 - *regulace bankovního (finančního) systému.*
-

3. Poukažte na zásady činnosti centrální banky.

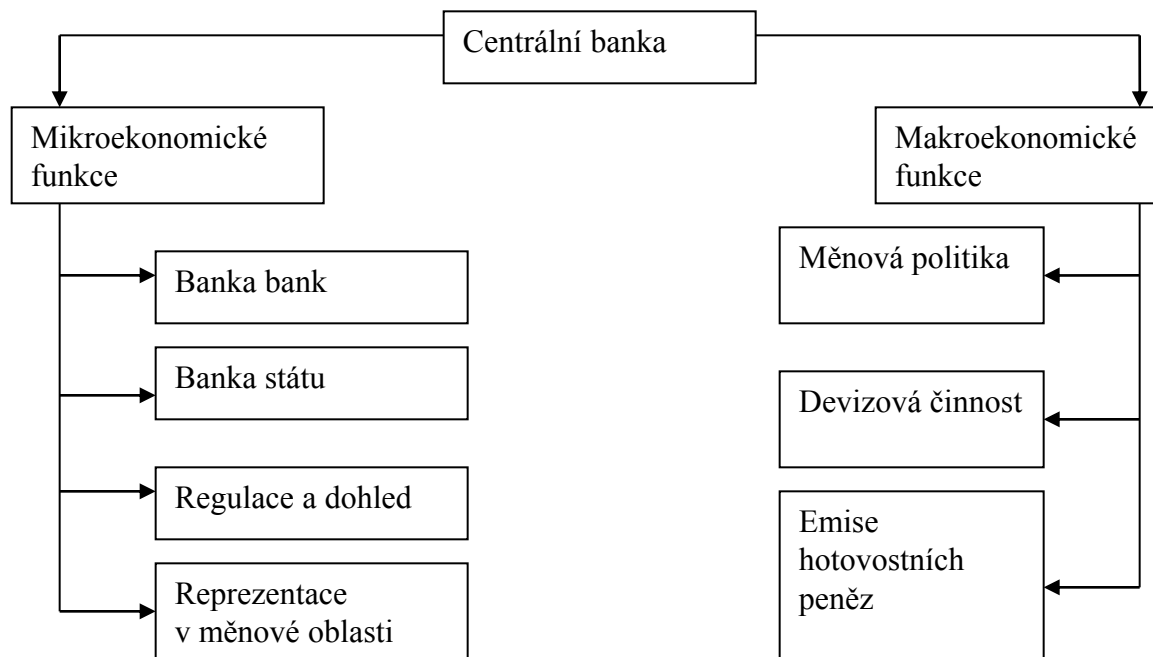
- *Základní zásady činnosti centrálních bank:*
- *CB by neměla konkurovat jiným bankám v obchodní činnosti;*
- **má být nezávislou institucí;**
- *má být bankou pro ostatní banky;*
- *má působit jako zúčtovací centrum pro ostatní banky;*
- *má monitorovat vývoj bankovního systému;*
- *má sledovat cíl zdravé měny, atd.*

4. Jaké existují rozdíly mezi CB?

- Stupeň samostatnosti v měnové politice
 - Hlavní konečné cíle měnové politiky
 - Podíl na bankovním dohledu
 - Forma vlastnictví centrální banky
 - Ziskovost centrální banky
 - Organizační struktura
-

	Vysoký - ECB, Švýcarsko, ČR
Stupeň samostatnosti v měnové politice	Střední - USA, Velká Británie
	Nízký - Japonsko
	Cenová stabilita - ECB, Švýcarsko, ČR
Hlavní konečné cíle měnové politiky	Stabilita měny a měnového kurzu
	Stabilita měny, ekonomický růst a další
	Dominantní - Itálie, Nizozemsko, ČR
Podíl na bankovním dohledu	Střední - USA, Japonsko
	Nízký - ECB, Irsko
	Stát 100% - Francie, Velká Británie, ČR
Forma vlastnictví centrální banky	a.s., stát 50% a více
	a.s., stát pod 50% - Švýcarsko, USA
	Vysoká - USA
Ziskovost centrální banky	Zanedbatelná, nehraje větší roli – většina zemí EU ČR
Organizační struktura	Jediná CB a pobočky – většina zemí EU, ČR
	Více centrálních bank s pobočkami – USA

5. Funkce centrální banky

5. Funkce centrální banky / 2.

- **Banka bank:** V zásadě centrální banka vystupuje vůči ostatním bankám jako bankéř, který od bank přijímá vklady, poskytuje úvěry, vede bankám účty a provádí zúčtování mezi nimi.
- **Banka státu:** Centrální banka provádí některé operace pro vládu nebo jiné centrální orgány a vede jim také účty..
- **Bankovní regulace a dohled:** Pro dvoustupňový bankovní systém je charakteristické, že centrální banka (tedy první stupeň) reguluje druhý stupeň bankovníctví. Od 1. 4. 2006 přebrala CNB regulaci a dohled nad celým finančním trhem v České republice.
- **Reprezentace v měnové oblasti:** Centrální banka vystupuje doma i v zahraničí jako reprezentant státu v oblasti měnové politiky.
- **Měnová politika** je prezentována kontrolou množství peněz v oběhu, a to při sledování cíle stability cenové hladiny. Tato funkce centrální banky postupně získává na významu.
- **Devizová činnost** je prezentována shromažďováním devizových rezerv státu a právě operacemi s těmito devizovými rezervami, počáťmo i devizovou regulací.
- **Emise hotovostních peněz** je základním definičním znakem každé centrální banky. Tato funkce je zabezpečena emisním monopolem a v některých zemích se vztahuje i na mince.

6. Presentujte nástroje měnové politiky ČNB.

- *Mezi základní funkce centrální banky patří měnová politika. Aby CB mohla měnovou politiku provádět, musí k tomu mít určité nástroje.*
 - *Ty lze rozdělit na přímé, nepřímé. Nepřímé nástroje jsou méně účinné než nástroje přímé.*

 - *Mezi nepřímé nástroje řadíme:*
 - *operace na volném trhu*
 - *diskontní nástroje*
 - *kursové intervence*

 - *Do přímých nástrojů řadíme:*
 - *pravidla likvidity*
 - *povinné vklady*
 - *limity úvěrů bank*
 - *limity úrokových sazeb*

 - *Mezi přímé i nepřímé nástroje můžeme zařadit následující:*
 - *povinné minimální rezervy*
 - *dohody, výzvy, doporučení.*
-

7. Jaké typy bank znáte? Charakterizujte jejich činnost.

- *Banky můžeme zjednodušeně rozdělit na:*

- obchodní banky;

- investiční banky; investiční banky jsou dvojího typu. Buď mohou investovat do cenných papírů nebo mohou poskytovat dlouhodobé úvěry.

Pro odlišení investičního bankovníctví od obchodního je možné použít následující definici. Investičním bankovníctvím se obvykle rozumí souhrn činností a produktů bank na finančním trhu, včetně poskytování odpovídajících poradenských, administrativních, technických a jiných služeb. Investicemi se v této souvislosti rozumí uložení zdrojů do banky a do cenných papírů na vlastní účet. Obchodním bankovníctvím potom obvykle rozumíme přijímání vkladů a poskytování úvěrů.

- stavební spořitelny; stavební spořitelna je specializovanou finanční institucí. Touto institucí může být pouze banka, které bylo uděleno povolení podle zákona o bankách a předmětem její činnosti je stavební spoření a další činnosti podle zákona o stavebním spoření.
- hypoteční banky; h.b. je banka, která má licenci na poskytování hypotečních úvěrů.
- Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s. je banka, která poskytuje záruky a podporu malým a středním podnikům a to v souladu s cíli a se záměry vlády.
- Česká exportní banka je zaměřena na podporu vývozu prostřednictvím státem zvýhodněného financování. Stát toto zvýhodnění poskytuje především prodlouženou dobou splácení a vyšší úrokových sazeb.

Praktické příklady

- Praktické příklady budou částečně vycházet ze zjednodušených rozvah bank ČSOB a.s., ČS a.s., KB a.s.
 - Co je to rozvaha?
-

	2008	2007
Zjednodušená rozvaha banky ČSOB a.s. (v miliónech Kč)		
Aktiva celkem	824 485	925 424
Pasiva celkem (závazky a vlastní kapitál)	824 485	925 424
- Cizí kapitál (závazky celkem)	767 641	868 233
- Vlastní kapitál	56 844	57 201
- - Zisk (ztráta) za běžné účetní období	1 094	10 874

	2008	2007
Zjednodušená rozvaha České spořitelny a.s (v tisících Kč)		
Aktiva celkem	728 798 857	664 402 516
Pasiva celkem (závazky a vlastní kapitál)	728 798 857	664 402 516
- Cizí kapitál (závazky celkem)	667 127 342	612 553 851
- Vlastní kapitál	61 671 515	51 848 665
- - Zisk (ztráta) za běžné účetní období	14 982 005	10 615 789

Zjednodušená rozvaha banky Komerční banka a.s. (v tisících Kč)	2008	2007
Aktiva celkem	610 647 532	588 692 255
Pasiva celkem (závazky a vlastní kapitál)	610 647 532	588 692 255
- Cizí kapitál (závazky celkem)	551 670 931	539 456 754
- Vlastní kapitál	58 976 601	49 235 501
- - Zisk (ztráta) za běžné účetní období	11 795 467	10 170 468

Praktické příklady/2.

- I. Porovnejte velikost bank ČSOB, ČS a KB dle zjednodušených rozvah (a to podle bilanční sumy).
- II. Spočítejte poměr cizích zdrojů na celkovém kapitálu u bank ČSOB, ČS a KB. Srovnejte tuto úroveň s ostatními subjekty podnikatelského sektoru.
- III. Spočítejte ukazatel ROE u bank ČSOB, ČS a KB za rok 2008. Dále spočítejte ukazatel ROE u ČSOB za rok 2007, hodnoty ČSOB za rok 2007 a 2008 porovnejte a zkuste vyvodit závěr.
- IV. Spočítejte ukazatel ROA u bank ČSOB, ČS, KB za rok 2008, za rok 2007. Zkuste z daných výpočtů vyvodit závěry.

Praktické příklady/RPSN

- 1. Vysvětlete pojem RPSN, co zachycuje a proč je při sjednávání spotřebitelského úvěru tak důležitý? (výpočet RPSN dle http://www.coi.cz/uver_kalkulacka/sazba130.htm) Zkuste prostřednictvím výše zmíněného odkazu, případně dle vzorce níže, spočítat roční procentní sazbu nákladů.

$$\sum_{i=1}^m \frac{A_i}{(1+r)^{t_i}} = \sum_{j=1}^n \frac{B_j}{(1+r)^{s_j}}$$

- m je počet poskytnutých půjček,
- A_i je výše i -té poskytnuté půjčky,
- t_i je doba (v letech a zlomcích roku ode dne 1. půjčky), kdy byla i -tá půjčka poskytnuta,
- n je počet plateb,
- B_j je výše j -té platby (splátky, poplatku atd.), s_j doba (v letech a zlomcích roku ode dne 1. půjčky), kdy byl j -tý poplatek zaplacen.

Porovnejte tři následující úvěry a to pomocí:
RPSN a podle toho kolik klient celkem zaplatí.

	ÚVĚR		
	<i>Půjčka od společnosti A</i>	<i>Půjčka od společnosti B</i>	<i>Půjčka od společnosti C</i>
<i>Půjčená částka</i>	<i>20 000 Kč</i>	<i>20 000 Kč</i>	<i>20 000 Kč</i>
<i>Počet měsíčních splátek</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>12</i>
<i>Měsíční splátka</i>	<i>2 827 Kč</i>	<i>2 004 Kč</i>	<i>1 999 Kč</i>
<i>Celkem zaplatí</i>			
<i>RPSN</i>			

Porovnejte tři následující úvěry pomocí RPSN (KB perfektní půjčka, ČSOB půjčka na cokoliv, ČS spotřebitelský úvěr).

- *Klient si chce půjčit 100 000 Kč, splácet bude tři roky. (nezapomeňte do výpočtu započíst i poplatky a jiné náklady, pokud jsou)*
 - KB perfektní půjčka: zpracování zdarma, 35 splátek ve výši 3689 Kč za měsíc.
 - ČSOB půjčka na cokoliv: zpracování zdarma, poplatek za poskytnutí úvěru 1000 Kč, měsíční poplatek za správu úvěru 50 Kč. 36 splátek ve výši 3269 Kč za měsíc.
 - ČS spotřebitelský úvěr: 36 splátek ve výši 3520 Kč za měsíc.
-

Poznámka

- RPSN, boj proti lichvě
 - Výsledovka
 - Přijetí Eura
-

Hlavní sazby ČNB

Základní sazby ČNB 	
2T Repo sazba:	1,25%
.....
Diskontní sazba:	0,25%
.....
Lombardní sazba:	2,25%
.....
PMR	2,00%
.....

- <http://www.cnb.cz/cs/index.html>

Děkuji za pozornost
